

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2009-06-15
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
23851-08
Rotel 221

KLAGANDE
Försvarmakten
Regstab G10
130 61 Hårsfjärden

MOTPART
Länsstyrelsen i Stockholms län
Samhällsskydd och beredskap
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2008-10-20 med beteckningen:
452-07-62734, se bilaga 1

SAKEN

Farlig verksamhet enligt lagen (2003:778) om skydd för olyckor – LSO

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

ÅTGÄRD	
	~~EDRI~~
<i>Handl</i>	<i>OPH</i>

Dok.Id 436774

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post: lansrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen beslutade den 20 oktober 2008 med stöd av 2 kap. 3 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO) att Försvarsmaktens verksamhet vid anläggningen i Berga ska omfattas av skyldigheterna för farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § LSO. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Länsstyrelsen har gjort ett besök på Berga tillsammans med Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) och har inför beslutet samrått med SBFF och Generalläkaren, som båda delar länsstyrelsens uppfattning. På Berga finns drivmedelstankar i bergrum. Mellan tankarna och det rörledningssystem som möjliggör tankning av fartyg finns bara en ventil som öppnas manuellt på morgonen och stängs manuellt på kvällen. Om ett läckage skulle uppstå i rörledningssystemet kan olja, på grund av det självfallstryck som finns i systemet, rinna ut. Om läckage skulle uppstå när ett fartyg tankas och trycket i rörledningssystemet är högre kan snabbare utrinning ske. Rörledningssystemet går på flera ställen i närheten av passerande fordon och det finns flera tänkbara scenarion där fordon skulle kunna orsaka brott på ledningarna. Det räcker med en enda felhandling för att ett omfattande utsläpp av motorbrännolja ska inträffa. Ett eventuellt utsläpp skulle enligt länsstyrelsens bedömning i första hand drabba marken vid anläggningen och havet. Ett stort utsläpp av motorbrännolja bedöms kunna orsaka stora skador på djurlivet och vattenmiljön. Eftersom en allvarlig skada på miljön skulle kunna orsakas är kriteriet för klassificering som farlig verksamhet uppfyllt.

Försvarsmakten överklagar länsstyrelsens beslut och yrkar att det ska undanröjas. Till stöd för sin talan anför Försvarsmakten bl.a. följande. Endast ägare och nyttjanderättshavare kan komma i fråga för beslut om skyldigheter enligt FSO och LSO. Ägarrepresentant för Berga är Fortifikationsverket och nyttjanderättshavare är, enligt Försvarsmaktens verksamhetsordning, Försvarsmaktens Logistik som på Berga representeras av

Försörjningsenhet Stockholm. Vid länsstyrelsens besök på Berga deltog representanter från Fortifikationsverket samt stf garnisonschefen och hamnkaptenen. Garnisonschefen är emellertid endast samordningsansvarig för garnisonens verksamheter. Den person som ansvarar för de nu aktuella frågorna, drivmedelsingenjören vid Försvarmaktens Logistik, var inte närvarande vid besöket och kunde därför inte redovisa fakta. Beslutet har fattats på felaktiga grunder. Försörjningsenhet Stockholm vill genom en diskussion med länsstyrelsen och Generalläkaren minimera samtliga allvarliga risker för miljön, eventuellt genom nya rutiner eller en teknisk förändring.

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och anför bl.a. följande. Besöket på Berga var planerat i förväg genom kontakter med Fortifikationsverket. Förhållandet att alla ansvariga personer inte var närvarande ändrar inte länsstyrelsens bedömning i sak. Länsstyrelsens beslut är fattat utifrån anläggningens utformning och dess inneboende potential för att en olycka ska leda till allvarlig skada på miljön. För att länsstyrelsen ska ompröva sitt beslut krävs att en större förändring av verksamheten sker. Någon information om att så är fallet har inte delgivits länsstyrelsen.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 2 kap. 4 § första stycket LSO anges att vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador.

Enligt 2 kap. 3 § FSO ska länsstyrelsen, efter samråd med kommunen, besluta vilka anläggningar som omfattas av ägarens eller verksamhetsutövarens skyldigheter enligt 2 kap. 4 § LSO.

Länsrättens bedömning

Länsrätten konstaterar att Försvarsmakten i målet inte har anfört några skäl mot beslutet i sak och finner därför inte visat att det överklagade beslutet fattats på felaktiga grunder. Omständigheten att en viss befattningshavare enligt Försvarsmaktens uppfattning skulle ha varit närvarande vid länsstyrelsens besök på Berga föranleder inte någon åtgärd från länsrätten. Överklagandet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1a)

Annika Sandström

chefsrådman

Föredragande har varit länsrättsfiskalen Rikard Bergman.

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄNSamhällsskydd och beredskap
Peter Svensson
08-785 53 53

BESLUT

Datum
2008-10-20
Delgivn. kvittoBeteckning
452-07-62734Försvarmakten
Chefen Haninge Garnison
130 61 Hårsfjärden**Beslut om Försvarmaktens verksamhet vid anläggningen i Berga****Länsstyrelsens beslut**

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar att Försvarmaktens verksamhet vid anläggningen i Berga ska omfattas av skyldigheterna för farlig verksamhet.

Skäl till beslut

Ett eventuellt utsläpp skulle enligt Länsstyrelsens bedömning i första hand drabba marken vid anläggningen och havet. Ett stort utsläpp av motorbrännolja bedöms kunna orsaka stora skador på djurlivet och vattenmiljön. Det finns få barriärer och det räcker med en enda felhandling för att ett omfattande utsläpp av motorbrännolja ska inträffa. Ett sådant utsläpp bedömer Länsstyrelsen skulle kunna orsaka en allvarlig skada på miljön, vilket också är kriteriet för att klassas som farlig verksamhet.

Samråd i frågan har skett med Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) och Generalläkaren som båda delar Länsstyrelsens uppfattning. Bedömningen grundar sig även på besök vid anläggningen tillsammans med SBFF.

Länsstyrelsen har fattat detta beslut med stöd av 2 kap. 3 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor och 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Beskrivning av ärendet

Anledning till att SBFF föreslagit Berga är främst ur synvinkeln allvarlig skada på miljö. Fokus vid besöket riktades därför främst mot drivmedelstankarna som finns i bergtrum och dess ledningar. Det finns två olika tankar (en sommar- och en vinterkvalitet) med ansevärd mängd motorbrännolja (ungefär som villaolja) som används som drivmedel i båtarna/fartygen. Oljan går från tankarna via ledning, växelvis ovan och under jord, fram till kaj där man via en speciell bil kopplar på sig mot ledningsnätet och tankar fartygen. Bilen har en kapacitet av 625 l/min. Pumparna i bergtrummet har en kapacitet av 1475 l/min styck. Det finns tre pumpar. Vanligtvis används bara en pump eftersom bilen på kaj är den begränsande faktorn. Botten på tankarna i bergtrummet står uppskattningsvis 5-6 m över havsytan. Höjden på tankarna är uppskattningsvis 8 m höga. Är tankarna fyllda ger detta ett självfallstryck relativt havsytan på över 10 m vattenpelare (OBS motorbrännoljans densitet är lägre än vatten). Mellan rörledningssystemet och tankarna finns det bara en ventil som öppnas manuellt på morgonen och

BESLUTDatum
Delgivn. kvittoBeteckning
452-07-62734

stängs manuellt på kvällen. Skulle ett läckage uppstå när ventilen är öppen kan olja av självfallstrycket rinna ut. Skulle läckage uppstå när båt tankas är trycket i systemet betydligt högre och en snabbare uttrinning skulle då ske. Rörledningssystemet går på flera ställen i närheten av där fordon åker och flera scenarion där fordon skulle kunna orsaka brott på ledningen går att finna.

På området hanteras även smörjolja på fat samt glykol, m.m. Denna hantering har ej granskats närmare. Miljötillsynen på Berga görs av Generalläkaren som är en fristående tillsynsmyndighet underställd ÖB.

Överklagan av Länsstyrelsens beslut

Detta beslut kan överklagas, se bifogad bilaga.

Hans Spets
Tillförordnad avdelningschef

Peter Svensson
Brand- och riskhanteringsingenjör

Bilaga

Hur man överklagar hos länsrätt

Kopia

Statens räddningsverk, Avdelningen för olycksförebyggande verksamhet, Enheten för bebyggelse och miljö, 651 80 Karlstad

Södertörns brandförsvarsförbund, Box 563, 136 25 Haninge

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, 136 81 Haninge

Miljöskyddsenheten vid Länsstyrelsen i Stockholms Län

Miljöinformationsenheten vid Länsstyrelsen i Stockholms Län

Generalläkaren, 107 85 Stockholm

Fortifikationsverket 631 89 Eskilstuna

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

